ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 25.2.2004
COM(2004) 69 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΈΤΟΣ 2002

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΈΤΟΣ 2002

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 7 (3) της οδηγίας 1999/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Φεβρουαρίου 1999 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τα τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία, τα κράτη μέλη οφείλουν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή κάθε χρόνο:

– τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν στις εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης με ιοντίζουσες ακτινοβολίες, ιδίως όσον αφορά τις κατηγορίες και τις ποσότητες προϊόντων που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία και τις δόσεις που χορηγήθηκαν·

– τα αποτελέσματα των ελέγχων που διεξάγονται κατά το στάδιο εμπορίας του προϊόντος και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση της επεξεργασίας των τροφίμων με ιοντίζουσα ακτινοβολία.

Το 2002, οι εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης με ιοντίζουσες ακτινοβολίες είχαν λάβει έγκριση σε επτά κράτη μέλη, αλλά ορισμένα κράτη μέλη δεν παρείχαν όλες τις πληροφορίες που ζητήθηκαν αναφορικά με τις κατηγορίες και τις ποσότητες των τροφίμων που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία, καθώς και τις δόσεις που χορηγήθηκαν.

Όπως και το 2001, οκτώ κράτη μέλη πραγματοποίησαν ελέγχους σε τρόφιμα που είχαν διατεθεί στην αγορά, ενώ επτά κράτη μέλη δεν διεξήγαγαν αναλυτικούς ελέγχους κατά την καλυπτόμενη περίοδο. Συνολικά διενεργήθηκαν έλεγχοι σε περίπου 5.000 δείγματα τροφίμων κατά το 2002. Ο αριθμός των εξετασθέντων δειγμάτων διαφέρει και πάλι κατά πολύ από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Περίπου το 1,4 % των προϊόντων (μη συμπεριλαμβανομένων των διατροφικών συμπληρωμάτων) στην αγορά είχε υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία χωρίς όμως να φέρει την κατάλληλη επισήμανση. Τα προϊόντα αυτά είναι βότανα και καρυκεύματα ή σύνθετα τρόφιμα που περιέχουν βότανα και καρυκεύματα, βατραχοπόδαρα, προϊόντα υδρόβιων ζώων, μανιτάρια, φρέσκα φρούτα, τσάι, καφές, σάλτσες και παρόμοια προϊόντα. Το 2002, τέσσερα κράτη μέλη (το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία, η Γερμανία και οι Κάτω Χώρες) διεξήγαγαν ελέγχους για τα διατροφικά συμπληρώματα και διαπίστωσαν ότι το 29,4 % των προϊόντων που εξετάσθηκαν είχε υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία. Λόγω του ότι η επεξεργασία των προϊόντων αυτών με ιοντίζουσα ακτινοβολία δεν επιτρέπεται στην ΕΕ, η Επιτροπή αναμένει την αύξηση των ελέγχων των εν λόγω προϊόντων σε όλα τα κράτη μέλη και την απόσυρση των διατροφικών συμπληρωμάτων που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία από την αγορά της ΕΕ.

Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε μεταβολή της συνολικής κατάστασης σε σύγκριση με το 2001. Επιπροσθέτως, δεν αυξήθηκε ο αριθμός των κρατών μελών που διεξάγουν ελέγχους, με εξαίρεση τα διατροφικά συμπληρώματα.

1. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 7 (3) της οδηγίας 1999/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Φεβρουαρίου 1999 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τα τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία[1], τα κράτη μέλη οφείλουν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή κάθε χρόνο:

τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν στις εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης με ιοντίζουσες ακτινοβολίες, ιδίως όσον αφορά τις κατηγορίες και τις ποσότητες των προϊόντων που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία και τις δόσεις που χορηγήθηκαν

και

τα αποτελέσματα των ελέγχων που διεξάγονται κατά το στάδιο εμπορίας του προϊόντος και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση της επεξεργασίας των τροφίμων με ιοντίζουσα ακτινοβολία.

Η Επιτροπή δημοσιεύει τα αποτελέσματα σε ετήσιες εκθέσεις στην *Επίσημη Εφημερίδα της* Ευρωπαϊκής *Ένωσης*.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2002 έως την 31η Δεκεμβρίου 2002.

Πληροφορίες σχετικά με γενικές πτυχές της επεξεργασίας με ιοντίζουσα ακτινοβολία, τη νομοθεσία της ΕΕ, τις εθνικές άδειες, τις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης με ιοντίζουσες ακτινοβολίες στα κράτη μέλη και τις τρίτες χώρες, τις αρμόδιες αρχές, καθώς και τις τυποποιημένες αναλυτικές μεθόδους για την ανίχνευση τροφών που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία, είναι διαθέσιμες στον ιστοχώρο της Γενικής Διεύθυνσης «Υγεία και Προστασία του Καταναλωτή» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[2].

1.1. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας με ιοντίζουσα ακτινοβολία

Σύμφωνα με το άρθρο 3 (2) της οδηγίας 1999/2/ΕΚ, η επεξεργασία των τροφών με ιοντίζουσα ακτινοβολία μπορεί να γίνεται μόνο σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις. Προκειμένου να δοθεί έγκριση, οι εγκαταστάσεις πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του διεθνούς κώδικα πρακτικής που συνέστησε η μικτή επιτροπή του διατροφικού κώδικα της ΦΑΟ/ΠΟΕ για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας τροφίμων με ιοντίζουσα ακτινοβολία. Για τις εγκαταστάσεις εντός της ΕΕ, η έγκριση παρέχεται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών[2]. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή τις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης που διαθέτουν [άρθρο 7 (1)].

Η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει τον κατάλογο των εγκεκριμένων εγκαταστάσεων των κρατών μελών[3].

---

1 ΕΕ L 66, 13.3.1999, σ. 16.
2 http://europa.eu.int/comm/food/fs/sfp/fi_index_en.html
3 ΕΕ C 187, 7.8.2003, σ. 13.

1.2. Τρόφιμα που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία

Η ακτινοβόληση αποξηραμένων αρωματικών βοτάνων, καρυκευμάτων και φυτικών αρτυμάτων επιτρέπεται στην ΕΕ (οδηγία 1999/3/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Φεβρουαρίου 1999 για τον καθορισμό κοινοτικού καταλόγου τροφίμων και συστατικών τροφίμων που έχουν τύχει επεξεργασίας με ιοντίζουσα ακτινοβολία[4]). Επιπροσθέτως, σε πέντε κράτη μέλη ισχύει υποχρέωση χορήγησης εθνικής έγκρισης για ορισμένα τρόφιμα σύμφωνα με το άρθρο 4 (4) της οδηγίας 1999/2/ΕΚ. Ο κατάλογος των εθνικών εγκρίσεων έχει δημοσιευθεί από την Επιτροπή[5].

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 1999/2/ΕΚ σε όλα τα ακτινοβολημένα τρόφιμα ή συστατικά σύνθετων τροφίμων πρέπει να αναγράφεται η ένδειξη «ακτινοβολημένο» ή «επεξεργασμένο με ιοντίζουσα ακτινοβολία».

Για την επιβολή της υποχρέωσης της σωστής επισήμανσης ή για τον εντοπισμό των προϊόντων που δεν έχουν έγκριση, έχουν τυποποιηθεί αρκετές αναλυτικές μέθοδοι[2] από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN), στο πλαίσιο εντολής που έλαβε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΝΕΡΓΗΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΗΣΗΣ

Τα κράτη μέλη διαβίβασαν τις εξής πληροφορίες:

2.1. Βέλγιο

Η αρμόδια βελγική αρχή ενέκρινε την εγκατάσταση ακτινοβόλησης IBA Mediris S.A. στο Fleurus στις 28 Μαΐου 2003, σύμφωνα με την οδηγία 1999/2/ΕΚ. Δεν πραγματοποιήθηκαν επιθεωρήσεις το 2002.

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει τις κατηγορίες και τις ποσότητες τροφίμων που έχουν ακτινοβοληθεί στην εταιρεία IBA Mediris το 2002.

Δεν παρασχέθηκαν πληροφορίες όσον αφορά τις δόσεις που χορηγήθηκαν.

---

[4] ΕΕ L 66, 13.3.1999, σ. 6.

[5] ΕΕ C 56, 11.3.2003, σ. 5

Τρόφιμα	**Ποσότητα (σε τόνους)**
Καρυκεύματα, αρτύματα	570,1
Αφυδατωμένα λαχανικά	20,8
Τυρί	216,2
Ψάρια	177,6
Ψητά κρεμμύδια	8,5
Κατεψυγμένα λαχανικά	223,6
Κατεψυγμένα θαλασσινά	768,3
Κατεψυγμένα πουλερικά	130,7
Κατεψυγμένο κρέας	303,8
Κατεψυγμένα βατραχοπόδαρα	2873,7
Τσάι από βότανα	62,2
Πρωτεΐνες	54,5
Αποξηραμένα φρούτα	65
Κρέας	1,4
Πουλερικά	0,9
Λοιπά κατεψυγμένα προϊόντα	156,2
Αυγά	122,5
Άμυλο	76,8
Λοιπά προϊόντα[6]	773,9
Παπαΐνη	6,3
Σύνολο	**6613**

[6] Δεν έχουν παρασχεθεί λεπτομερείς πληροφορίες

2.2. Γερμανία

α) Gamma Service Produktbestrahlung GmbH, Radeberg

Επιθεώρηση από την αρμόδια αρχή του ομόσπονδου κρατιδίου της Σαξωνίας το 2002 επιβεβαίωσε τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της οδηγίας 1999/2/ΕΚ.

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει τις κατηγορίες και τις ποσότητες τροφίμων που έχουν ακτινοβοληθεί στην εταιρεία Gamma Service, καθώς και τις μέσες δόσεις ακτινοβολίας που απορροφήθηκαν.

Τρόφιμο	**Ποσότητα (σε τόνους)**	**Μέση δόση ακτινοβολίας που απορροφήθηκε (kGy)**
Αποξηραμένα αρωματικά βότανα και καρυκεύματα	334	5 - 9
Λαχανικά και σκόνη λαχανικών[7]	28	7 - 8[7]
Τσάι από βότανα[8]	126	6-9
Ελαιούχοι σπόροι (μηκωνόσπορος, σουσάμι, λιναρόσπορος) [9]	6,4	7-8
Σύνολο	**494,4**	

β) Isotron Deutschland GmbH, Allershausen[10]

Διεξήχθη επιθεώρηση από την αρμόδια αρχή του ομόσπονδου κρατιδίου της Βαυαρίας στις 26 Νοεμβρίου 2002.

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει τις κατηγορίες και τις ποσότητες των τροφίμων που ακτινοβολήθηκαν στην εταιρεία Isotron Deutschland GmbH.

Τρόφιμα	**Ποσότητα (σε τόνους)**	**Μέση δόση ακτινοβολίας που απορροφήθηκε (kGy)**
Καρυκεύματα	97,2	9,2
Βότανα	203,7	9,2
Σύνολο	**300,9**	

γ) Beta-Gamma-Service GmbH&Co. KG, Bruchsal

Δεν ακτινοβολήθηκαν τρόφιμα στην εν λόγω εγκατάσταση κατά το 2002.

---

7 Τα λαχανικά εξάχθηκαν στην Πολωνία και η σκόνη λαχανικών στη Ρωσία

8 Τα προϊόντα εξάχθηκαν στην Πολωνία.

9 Το σουσάμι και ο μηκωνόσπορος εξάχθηκαν στην Κροατία ενώ ο λιναρόσπορος στην Πολωνία.

10 Προηγούμενη επωνυμία της εταιρείας: Gammamaster Deutschland GmbH

2.3. Δανία

Κατά το 2002, η δανική υπηρεσία κτηνιατρικών ζητημάτων και τροφίμων (DVFA) ενέκρινε την εγκατάσταση ακτινοβόλησης LR Plast όσον αφορά την επεξεργασία με ιοντίζουσα ακτινοβολία αποξηραμένων αρωματικών βοτάνων και καρυκευμάτων σύμφωνα με το άρθρο 7 (2) της οδηγίας 1999/2/ΕΚ.

Δεν ακτινοβολήθηκαν τρόφιμα στην εν λόγω εγκατάσταση κατά το 2002.

2.4. Ισπανία

Δεν παρασχέθηκαν πληροφορίες.

2.5. Γαλλία

Όλες οι εγκεκριμένες εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης επιθεωρήθηκαν κατά το 2002. Τηρούσαν τους όρους των διατάξεων της οδηγίας 1999/2/ΕΚ.

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει τις κατηγορίες και τις ποσότητες των τροφίμων που ακτινοβολήθηκαν στη Γαλλία το 2002, με τις συνολικές μέσες δόσεις που απορροφήθηκαν.

Τρόφιμα	**Ποσότητα (σε τόνους)**	**Συνολική μέση δόση ακτινοβολίας που απορροφήθηκε (kGy)**
Καρυκεύματα, αρωματικά βότανα, αφυδατωμένα λαχανικά	1265	10
Υπερκατεψυγμένα αρωματικά βότανα	10	10
Αποξηραμένα φρούτα	14	1
Αραβική γόμα	146	3
Μηχανικά διαχωριζόμενο κρέας κοτόπουλου, κρέας και εντόσθια κοτόπουλου	2812	5
Κατεψυγμένα βατραχοπόδαρα	882	5
Σύνολο	**5129**	

2.6. Κάτω Χώρες

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει τις κατηγορίες και τις ποσότητες των τροφίμων που ακτινοβολήθηκαν στις δύο εγκαταστάσεις παραγωγής κατά την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2001 έως την 30η Σεπτεμβρίου 2002.

Δεν παρασχέθηκαν πληροφορίες σχετικά με τις δόσεις.

Τρόφιμα	Ποσότητα (σε τόνους)[11]
Καρυκεύματα, βότανα	1705,6
Αφυδατωμένα λαχανικά	2402,4
Αποξηραμένα φρούτα	117,6
Κρέας κοτόπουλου (κατεψυγμένο)	914,4
Γαρίδες (κατεψυγμένες)	136,8
Τεμάχια βατράχων	373,6
Ασπράδια αυγού (υπό ψύξη)	625,61
Τρόφιμα[12]	838,4
Σύνολο	**7114,4**

2.7. Ηνωμένο Βασίλειο

Η εταιρεία Isotron plc έχει λάβει άδεια ακτινοβόλησης ορισμένων βοτάνων και καρυκευμάτων. Επιθεώρηση από την αρμόδια αρχή επιβεβαίωσε τη συμμόρφωση με τους όρους της άδειας και με τις απαιτήσεις της οδηγίας 1999/2/ΕΚ.

Δεν ακτινοβολήθηκαν τρόφιμα στην εγκατάσταση κατά το 2002.

2.8. Οι ακόλουθες χώρες δεν διαθέτουν εγκεκριμένες εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης τροφίμων: Αυστρία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Σουηδία.

2.9. Σύνοψη της κατάστασης στην ΕΕ

Η ακριβής ποσότητα των τροφίμων που ακτινοβολήθηκαν στην ΕΕ κατά την περίοδο που καλύπτεται από την έκθεση δεν είναι γνωστή εξαιτίας ελλιπών στοιχείων. Τα διαθέσιμα στοιχεία αντιστοιχούν σε 20.000 t περίπου. Μέρος της ποσότητας αυτής έχει ακτινοβοληθεί για εξαγωγές. Η οδηγία δεν απαιτεί την κατάτμηση των πληροφοριών σε σχέση με το μερίδιο που διατίθεται στην εσωτερική αγορά και αυτό που εξάγεται.

[11] Οι ποσότητες αναφέρθηκαν σε συσκευασίες (boards) με μέσο βάρος 800 κιλά ανά συσκευασία

[12] Προϊόντα που προορίζονταν για εξαγωγή σε τρίτες χώρες

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΝΕΡΓΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Τα κράτη μέλη διαβίβασαν τις ακόλουθες πληροφορίες:

3.1. Αυστρία

Εξετάσθηκαν 60 δείγματα τροφίμων. Κανένα από αυτά δεν είχε ακτινοβοληθεί.

Τρόφιμα που ακτινοβολήθηκαν	**Αριθμός δειγμάτων που αναλύθηκαν**		**Μέθοδος CEN που χρησιμοποιήθηκε**
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	**Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση**	
Καρυκεύματα	15	0	EN 1788
Πουλερικά (πάπια, φασιανός, χήνα, κοτόπουλο, γαλοπούλα)	44	0	EN 1786
Μανιτάρια	1	0	EN 1788
Σύνολο	**60**	**0**	
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**100**	**0**	

3.2. Βέλγιο

Το 2002, δεν διενεργήθηκαν αναλυτικοί έλεγχοι στο Βέλγιο.

3.3. Γερμανία

Εξετάσθηκαν περίπου 3.350 δείγματα τροφίμων εκ των οποίων τα 26 (0,8 %) είχαν ακτινοβοληθεί, αλλά δεν έφεραν τη σχετική επισήμανση. Τα αποτελέσματα αυτά είναι παρόμοια με τα αποτελέσματα του 2001. Ένα μεγάλο τμήμα διατροφικών συμπληρωμάτων είχε ακτινοβοληθεί (18 %), παρά το γεγονός ότι δεν επιτρέπεται η εν λόγω επεξεργασία.

Τρόφιμα που αναλύθηκαν	Αριθμός δειγμάτων που αναλύθηκαν		Μέθοδος CEN που χρησιμοποιήθηκε
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση (προέλευση)	
Τυρί	36	0	EN1784 EN1788
Τυρί με βότανα[13]	88	3	EN1784 EN1787 EN1788 EN13751
Βούτυρο με βότανα	3	0	EN1787 EN1788
Αυγά, προϊόντα αυγών	18	0	
Κρέας (συμπεριλαμβανομένου του κατεψυγμένου κρέατος)	35	0	EN1784 EN1786 EN1787
Προϊόντα κρέατος (εκτός από λουκάνικα)	16	0	EN1787
Λουκάνικα[13]	174	6	EN1784 EN1787 EN1788
Πουλερικά, θηράματα	137	0	EN1784 EN1787
Ψάρια, ιχθυοπροϊόντα	68	0	EN1786
Οστρακοειδή	160	0	EN1785 EN1787 EN1788
Οστρακοειδή, οστρακόδερμα, μαλάκια και άλλα υδρόβια ζώα και τα προϊόντα αυτών	113	5	EN1787 EN1788

[13] Τα καρυκεύματα και τα βότανα είχαν ακτινοβοληθεί αλλά δεν υπήρχε η σχετική επισήμανση.

Όσπρια	166	0	EN1787 EN1788
Σούπες, σάλτσες	3	0	EN1784
Δημητριακά, προϊόντα δημητριακών	75	0	EN1784 EN1788 EN13751
Ελαιούχοι σπόροι	7	0	EN1787
Ξηροί καρποί	156	0	EN1784 EN1787 EN1788
Γεώμηλα, μέρη φυτών με υψηλή περιεκτικότητα σε άμυλο	76	0	EN1788
Φρέσκα λαχανικά, σαλάτες	49	0	EN1784 EN1787 EN1788
Αποξηραμένα λαχανικά, προϊόντα λαχανικών	63	0	EN1787 EN1788
Μανιτάρια, φρέσκα	85	0	EN1788
Μανιτάρια, αποξηραμένα ή προϊόντα αυτών	146	2	EN1787 EN1788
Φρέσκα φρούτα	308	2	EN1784 EN1787 EN1788
Αποξηραμένα φρούτα ή προϊόντα φρούτων	236	0	EN1787 EN1788
Κακάο σε σκόνη	9	0	EN1787 EN1788

Καφές, μη καβουρδισμένος	4	0	EN1787 EN1788
Τσάι, παρεμφερή προϊόντα[14]	94	2	EN1787 EN1788
Έτοιμα γεύματα	13	0	EN1784 EN1787
Καρυκεύματα, συμπεριλαμβανομένων παρασκευασμάτων και αλατιών με αρτύματα	341	1	EN1784 EN1787 EN1788 EN13751
Καρυκεύματα και βότανα	644	2	EN1787 EN1788 EN13751
Ασιατικά ζυμαρικά ταχείας ετοιμασίας, μεζέδες για δεξιώσεις, πίτσα, φαγητά που τρώγονται παρακολουθώντας τηλεόραση	13	0	EN1788 EN13751
Σοκολάτα	1	0	EN1784
Διατροφικά συμπληρώματα[15]	14	3	EN1788
Σύνολο	**3351**	**26**	
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**99,2**	**0,8**	

[14] Τα αποτελέσματα των αναλύσεων δείχνουν ότι μόνον μέρος των συστατικών δύο προϊόντων τσαγιού πιπερόρριζας-λεμονιού είχαν ακτινοβοληθεί (RASFF 2002/BNP). Ωστόσο, δεν κατέστη δυνατός ο εντοπισμός των συστατικών αυτών.

[15] Ένα δείγμα των χαπιών «Spirulina», ένα δείγμα «χαπιού με σκόνη φρούτων και λαχανικών» (RASFF 2003/ABO) και ένα δείγμα «σκόνης λαχανικών για την παρασκευή ποτού» (RASFF 2003/ABO) είχαν ακτινοβοληθεί. Για τα προϊόντα αυτά δεν επιτρέπεται η ακτινοβόληση στην ΕΕ. Τα τελευταία δύο δείγματα είχαν εισαχθεί από τις ΗΠΑ μέσω του ΗΒ.

3.4. Δανία

Το 2002 (όπως και το 2001), η δανική υπηρεσία κτηνιατρικών ζητημάτων και τροφίμων δεν διενήργησε αναλυτικούς ελέγχους για να εντοπίσει συγκεκριμένα ακτινοβοληµένα τρόφιμα που διατίθενται στην αγορά. Υπάρχουν δύο κυρίως λόγοι γι' αυτό:

1. Όλοι οι Δανοί παραγωγοί, εισαγωγείς και λιανοπωλητές τροφίμων είναι υποχρεωμένοι να πραγματοποιούν αυτοελέγχους προκειμένου να τεκμηριώσουν στις αρχές ότι συμμορφώνονται με την τρέχουσα νομοθεσία. Αναπόσπαστο μέρος των επιθεωρήσεων που πραγματοποιεί η δανική υπηρεσία κτηνιατρικών ζητημάτων και τροφίμων είναι ο έλεγχος των εγγράφων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι εμπορευόμενοι μπορούν να τεκμηριώσουν ότι χρησιμοποιούν ή διαθέτουν στην αγορά προϊόντα που περιέχουν ακτινοβοληµένα αποξηραμένα αρωματικά βότανα ή καρυκεύματα μόνον εφόσον αυτά φέρουν την κατάλληλη επισήμανση.

2. Στη Δανία, ακολουθείται έμμεση προσέγγιση στους ελέγχους για τον εντοπισμό ακτινοβοληµένων τροφίμων τα οποία δεν φέρουν επισήμανση ή δεν έχουν λάβει έγκριση: παρακολουθείται αναλυτικά και σε μόνιμη βάση ένας μεγάλος αριθμός τροφίμων ως προς τη μικροβιολογική του ποιότητα. Τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται επίσης ως πρώτη διαδικασία εξέτασης για να διαπιστώνεται εάν αποξηραμένα αρωματικά βότανα και καρυκεύματα έχουν υποστεί ακτινοβόληση. Εάν ένα δείγμα αποκλίνει σημαντικά από τα υπόλοιπα, δίνεται για περαιτέρω ανάλυση προκειμένου να διαπιστωθεί εάν έχει ακτινοβοληθεί ή όχι. Κατά τη διάρκεια της περιόδου από 1ης Ιανουαρίου 2002 έως την 31η Δεκεμβρίου 2002, αυτή η διαδικασία δεν είχε εντοπίσει κανένα δείγμα που θα μπορούσε να είχε ακτινοβοληθεί.

3.5. Ισπανία

Το 2002, δεν διενεργήθηκαν αναλυτικοί έλεγχοι στην Ισπανία.

3.6. Φινλανδία

Οι έλεγχοι επικεντρώθηκαν σε προϊόντα θαλασσινών, προϊόντα τσαγιού από βότανα και καρυκεύματα. Από τα 122 δείγματα που είχαν ληφθεί, τα 3 είχαν ακτινοβοληθεί και δεν έφεραν τη σχετική επισήμανση. Τα προϊόντα αυτά αποσύρθηκαν από την αγορά και έγινε σχετική γνωστοποίηση στο σύστημα ταχείας ειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Το συνολικό αποτέλεσμα είναι παρόμοιο με αυτό του έτους 2001.

Τρόφιμα που αναλύθηκαν	Αριθμός των δειγμάτων που αναλύθηκαν		Μέθοδος CEN που χρησιμοποιήθηκε
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	**Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση**	
Μαλάκια και μύδια	27	2	EN13751 για τους σκοπούς της πρώτης διαδικασίας εξέτασης, επιβεβαίωση με EN1788
Βατραχοπόδαρα	2	1	
Προϊόντα τσαγιού από βότανα	20	0	
Καρυκεύματα	73	0	
Σύνολο	**122**	**3**	
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**97,6**	**2,4**	

3.7. Γαλλία

Η Γαλλία χορήγησε άδεια σε ένα ιδιωτικό εργαστήριο για την πραγματοποίηση στοχευμένων ερευνών με σκοπό τον έλεγχο προϊόντων που είχαν ακτινοβοληθεί ή/και έφεραν τη σωστή επισήμανση. Αναλύθηκαν τέσσερα δείγματα με τη μέθοδο EN 1788: σκόνη κρεμμυδιού από την Ινδία και την Αίγυπτο, μανιτάρια από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και σκόνη σκόρδου από την Κίνα. Δεν ανιχνεύθηκε επεξεργασία με ακτινοβολία. Ωστόσο, ανακαλύφθηκε ότι ορισμένες εταιρείες στη Γαλλία, οι οποίες χρησιμοποιούν την ακτινοβόληση, δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις που αφορούν την επισήμανση σχετικά με τα τρόφιμα και τα συστατικά των τροφίμων. Έγινε υπόμνηση από τις αρμόδιες γαλλικές αρχές στις εταιρείες αυτές σχετικά με τις διατάξεις επισήμανσης. Τα εν λόγω προϊόντα ήταν τα αποξηραμένα μανιτάρια (το 75 % εκ των οποίων δεν έφερε την κατάλληλη επισήμανση) και η αραβική γόμα.

3.8. Ελλάδα

Το 2002, δεν πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα αναλυτικοί έλεγχοι λόγω των αποτελεσμάτων του αντίστοιχου ελέγχου κατά το έτος 2001: όλα τα 99 δείγματα που αναλύθηκαν δεν είχαν ακτινοβοληθεί. Οι προτεραιότητες για το έτος 2002 συμπεριλάμβαναν άλλα είδη ελέγχων αναφορικά με την ασφάλεια των τροφίμων. Για το 2003, έχει προγραμματισθεί δειγματοληπτική έρευνα για τα ακτινοβολημένα τρόφιμα στα σημεία εισαγωγής.

3.9. Ιταλία

Δεν διαβιβάσθηκαν πληροφορίες.

3.10. Ιρλανδία

Οι έλεγχοι επικεντρώθηκαν στα βότανα και τα καρυκεύματα καθώς και στα συμπληρώματα από βότανα. Από τα 356 δείγματα που ελήφθησαν, τα 46 βρέθηκε ότι είχαν ακτινοβοληθεί και δεν έφεραν σχετική επισήμανση.

Το 13 % περίπου των δειγμάτων που εξετάσθηκαν, συμπεριλαμβανομένου του 40 % των συμπληρωμάτων από βότανα που ελέγχθηκαν, είχαν ακτινοβοληθεί και δεν έφεραν τη σχετική επισήμανση.

Τρόφιμα που αναλύθηκαν	**Αριθμός των δειγμάτων που αναλύθηκαν**		**Μέθοδος CEN που χρησιμοποιήθηκε**
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	**Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση**	
Βότανα και καρυκεύματα	254	11	EN13751 EN1788
Συμπληρώματα από βότανα[16]	45	30	EN13751 EN1788
Διάφορα (τσάι, καφές, σάλτσες κ.τ.λ.)[16]	11	5	EN13751 EN1788
Σύνολο	**310**	**46**	
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**87,1**	**12,9**	

3.11. Λουξεμβούργο

Το 2002, δεν πραγματοποιήθηκαν αναλυτικοί έλεγχοι στο Λουξεμβούργο.

3.12. Κάτω Χώρες

Το 2002, ελήφθησαν 888 δείγματα σύμφωνα με το σχεδιασμένο πρόγραμμα. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης των διαφορετικών προϊόντων και των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν φαίνονται στον πίνακα.

Κανένα από τα δείγματα που είχαν ακτινοβοληθεί δεν έφερε τη σωστή επισήμανση. Ως αποτέλεσμα, οι παραγωγοί των βατραχοπόδαρων καθώς και των βοτάνων και καρυκευμάτων έλαβαν, κατά συνέπεια, επίσημη έκθεση των παραβάσεων που διέπραξαν. Ελήφθησαν δείγματα από τα διαιτητικά συμπληρώματα και εξετάσθηκαν στο πλαίσιο άσκησης παρακολούθησης. Για το λόγο αυτό, δεν συντάχθηκε επίσημη έκθεση.

[16] Η ακτινοβόλησή τους απαγορεύεται στην Κοινότητα.

Τρόφιμα που αναλύθηκαν	Αριθμός δειγμάτων που αναλύθηκαν		Μέθοδος CEN που χρησιμοποιήθηκε
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση (προέλευση)	
Πέρκα του Νείλου	11	0	EN1785
Βατραχοπόδαρα	23	7	EN1785
Διατροφικά συμπληρώματα	93	31	EN13751 EN1788
Καρυκεύματα και βότανα	706	17	EN13751 EN1788
Σύνολο	**833**	**55**	
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**93,8**	**6,2**	

3.13. Πορτογαλία

Το 2002, δεν πραγματοποιήθηκαν αναλυτικοί έλεγχοι στην Πορτογαλία. Οι πρώτοι αναλυτικοί έλεγχοι διεξήχθησαν το 2003.

3.14. Σουηδία

Κατά τη διάρκεια του 2002, ελήφθησαν πέντε δείγματα σε καταστήματα που πωλούν κρέας, κυρίως από πουλερικά και αναλύθηκαν με τη μέθοδο EN 1784. Κανένα από αυτά δεν είχε ακτινοβοληθεί.

3.15. Ηνωμένο Βασίλειο

Εκτός από τα βότανα, τα καρυκεύματα και τα αρτύματα λαχανικών, εξετάσθηκαν επίσης μανιτάρια/βρώσιμοι μύκητες (fungi), γαρίδες διαφόρων ειδών, διατροφικά συμπληρώματα και φράουλες. Από τα 237 δείγματα, τα 7 εντοπίσθηκε ότι είχαν ακτινοβοληθεί και δεν έφεραν επισήμανση. 21 ακόμη δείγματα εξετάσθηκαν ως «ενδιάμεσα» χρησιμοποιώντας της μέθοδο CEN EN13751 χωρίς καταληκτικά αποτελέσματα διότι δεν αναλύθηκαν περαιτέρω. Τα αποτελέσματα για τα διατροφικά συμπληρώματα είναι παρόμοια με αυτά που διαβιβάσθηκαν το 2001 σύμφωνα με τα οποία εντοπίσθηκε μεγάλο τμήμα που είχε ακτινοβοληθεί.

Τρόφιμα που αναλύθηκαν	**Αριθμός των δειγμάτων που αναλύθηκαν**			**Μέθοδος CEN που χρησιμοποιήθηκε**
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	**Αποτέλεσμα: Μη καταληκτικό**	**Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση**	
Αποξηραμένα βότανα και καρυκεύματα και αρτύματα από λαχανικά	147	15	0	EN13751
Φρέσκα βότανα και καρυκεύματα	6	0	0	EN13751
Φράουλες	2	0	0	EN13751
Μανιτάρια και βρώσιμοι μύκητες (fungi)	9	1	1	EN13751
Γαρίδες	29	2	0	EN13751
Διατροφικά συμπληρώματα[16]	16	3	6	EN13751 EN1788
Σύνολο	**209**	**21**	**7**	
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**88,2**	**8,9**	**2,9**	

3.16. Σύνοψη για την ΕΕ

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τα δείγματα που αναλύθηκαν και τα αποτελέσματα που προέκυψαν για το σύνολο της ΕΕ:

Κράτος μέλος	**Αριθμός δειγμάτων που αναλύθηκαν**	
	Αποτέλεσμα: μη ακτινοβολημένα	**Αποτέλεσμα: ακτινοβολημένα, χωρίς σωστή επισήμανση**
A	60	0
B	-	-
D	3351	26
DK	-	-
E	-	-
FIN	122	3
F	4	0
EL	-	-
I	-	-
IRL	310	46
L	-	-
NL	833	55
P	-	-
S	5	0
UK	209	7
Σύνολο	**4894**	**137**
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν	**97,3**	**2,7**
Σύνολο επί τοις εκατό των δειγμάτων που αναλύθηκαν χωρίς διατροφικά συμπληρώματα	**98,6**	**1,4**

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1. Αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργήθηκαν στις εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης

Σύμφωνα με την οδηγία 1999/2/ΕΚ τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν στις εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης, σχετικά με τις κατηγορίες και τις ποσότητες των ακτινοβολημένων τροφίμων και σχετικά με τις μέσες δόσεις ακτινοβολίας.

Το 2002, επτά κράτη μέλη είχαν δώσει έγκριση σε εγκαταστάσεις ακτινοβόλησης, αλλά ορισμένα κράτη μέλη δεν παρείχαν όλες τις πληροφορίες που ζητήθηκαν όσον αφορά τις κατηγορίες και τις ποσότητες των τροφίμων που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία καθώς και τις δόσεις ακτινοβολίας.

Η ακριβής ποσότητα των τροφίμων που έχουν ακτινοβοληθεί στην ΕΕ κατά το 2002 δεν είναι γνωστή με απόλυτη ακρίβεια εξαιτίας ελλιπών στοιχείων. Τα διαθέσιμα στοιχεία αντιστοιχούν σε 20.000 t περίπου. Μέρος της ποσότητας αυτής ακτινοβολήθηκε για εξαγωγή. Η οδηγία δεν απαιτεί τη διαβίβαση στοιχείων σχετικά με τα μέρη που έχουν διατεθεί στην αγορά της ΕΕ ή που έχουν εξαχθεί.

4.2. Αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργήθηκαν κατά τη φάση της εμπορίας των προϊόντων

Σύμφωνα με την οδηγία 1999/2/ΕΚ τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν για τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν κατά τη φάση της εμπορίας των προϊόντων και για τις αναλυτικές μεθόδους που εφαρμόστηκαν για τον εντοπισμό αντινοβολημένων τροφίμων.

Όπως το 2001, οκτώ κράτη μέλη διαβίβασαν τα απαιτούμενα δεδομένα, ενώ επτά κράτη μέλη δεν διεξήγαγαν αναλυτικούς ελέγχους κατά την καλυπτόμενη περίοδο. Η Επιτροπή ζητά από όλα τα κράτη μέλη να διενεργούν ελέγχους στο μέλλον έτσι ώστε να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας στο σύνολο της ΕΕ. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα αποστείλει επίσημη επιστολή προς τα κράτη μέλη.

Η κατάσταση το 2002 είναι παρόμοια με αυτήν που επικρατούσε το 2001. Ο αριθμός των δειγμάτων που αναλύθηκαν παρουσιάζει και πάλι μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Ελάχιστα προϊόντα που είχαν διατεθεί στην αγορά βρέθηκε ότι είχαν ακτινοβοληθεί χωρίς να φέρουν τη σχετική επισήμανση. Τα προϊόντα αυτά είναι κατά κύριο λόγο διατροφικά συμπληρώματα, βότανα και καρυκεύματα ή σύνθετα τρόφιμα που περιέχουν βότανα και καρυκεύματα. Επιπροσθέτως, ανιχνεύθηκαν μερικά μόνον δείγματα ακτινοβολημένων βατραχοπόδαρων, προϊόντων υδρόβιων ζώων, μανιταριών, φρέσκων φρούτων, τσαγιού, καφέ, σαλτσών και παρόμοιων προϊόντων χωρίς να φέρουν σχετική επισήμανση.

Το 2001, οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ανακάλυψαν ότι το 42% ορισμένων διατροφικών συμπληρωμάτων στην αγορά της εν λόγω χώρας είχε ακτινοβοληθεί. Καθώς η επεξεργασία των περισσοτέρων από τα προϊόντα αυτά με ιοντίζουσα ακτινοβολία δεν επιτρέπεται στην ΕΕ, ζητήθηκε και από άλλα κράτη μέλη να ελέγξουν τον τομέα αυτό έτσι ώστε να εξασφαλίσουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της οδηγίας. Το 2002, τέσσερα κράτη μέλη (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Γερμανία και Κάτω Χώρες) διεξήγαγαν ελέγχους όσον αφορά τα διατροφικά συμπληρώματα και ανακάλυψαν ότι το 29,4% των προϊόντων που ελέγχθηκαν

είχε ακτινοβοληθεί. Η Επιτροπή αναμένει ότι θα αυξηθεί το αριθμός των ελέγχων για τα προϊόντα αυτά σε όλα τα κράτη μέλη και ότι τα ακτινοβολημένα τρόφιμα θα αποσυρθούν από την αγορά της ΕΕ. Τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να υπενθυμίσουν στη βιομηχανία τροφίμων τις απαιτήσεις της ΕΕ σε σχέση με την ακτινοβόληση των τροφίμων.

Συνολικά ελέγχθηκαν περίπου 5.000 δείγματα τροφίμων, εκ των οποίων το 2,7 % περίπου (συμπεριλαμβανομένων των ακτινοβολημένων διατροφικών συμπληρωμάτων στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες) είχε ακτινοβοληθεί ενώ μέρος αυτού δεν είχε λάβει σχετική έγκριση. Το ποσοστό αυτό είναι σχεδόν διπλάσιο των ανιχνεύσεων του 2001 (1,4%). Μη συμπεριλαμβανομένων των διατροφικών συμπληρωμάτων, το 1,4 % περίπου των δειγμάτων είχε ακτινοβοληθεί, γεγονός που αποτελεί επίσης αύξηση σε σύγκριση με το 2001 (0,6%). Και στις δύο περιπτώσεις, αυτό μπορεί να οφείλεται στην περισσότερο στοχευμένη φύση της δειγματοληψίας.

4.3. Ημερομηνία λήξης της προθεσμίας διαβίβασης των αποτελεσμάτων των ελέγχων για την έκθεση του 2003

Σύμφωνα με το άρθρο 7 (3) της οδηγίας 1999/2/ΕΚ, η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας διαβίβασης των αποτελεσμάτων των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν το 2003 στην Επιτροπή είναι η 30η Απριλίου 2004.